

„filat” lungimile textului și n-a căutat să dea montării subtilitatea și finețea necesare: ci, odată stabilită distribuția, i-a lăsat pe actori să se descurce cu zestrea proprie. Ceea ce n-ar fi fost o pretenție excesivă, dat fiind că piesele din categoria realismului cotidian nu pun probleme complicate de stil de interpretare; și, la urma urmei, se presupune că orice actor profesionist e pregătit pentru orice partitură. Dar iată legea de fier a teatrului din zilele noastre: dacă-i atribuim regizorului meritele soluțiilor originale, nu putem să nu-l facem răspunzător pentru nivelul tuturor compartimentelor spectacolului.

Cu aceasta, venim la eterna dificultate a spectacolelor teatrului „Ion Vasilescu”, despre care mă întreb, cu jenă, dacă mai are rost să scriu: calitatea jocului actorilor. Pentru că fenomenul îngrijorător al degradării umeltelor „de meserie”, semnalat cu mulți ani în urmă, n-a fost frînat, ci dimpotrivă. Între timp, teatrul și-a schimbat de câteva ori denumirea și directorul; și e de mirare cum nici unul dintre acești conducători spiritali nu s-a simțit dator să se ocupe de această *cauză vitală* și să facă singurul lucru de făcut — să aducă în teatru un regizor în stare să refacă „metabolismul” trupei. Destui actori, conștienți poate de pericolul deprofesionalizării, au migrat spre alte teatre. Din provincie (unii dintre ei erau acolo veritabile „capete de afiș”) au venit alții, dornici să pună piciorul pe o scenă bucurăsteană; repede, prea repede, mulți dintre ei și-au pierdut prospețimea jocului, clariitatea, au fost absorbiți în mecanismul rutinei de fabricare a unor spectacole simple și săltărețe, au început să joace gros și monocord, la suprafață. Distribuția de la *Intr-un ceas bun!* are în acest sens valoare de test. „Tema” era ușoară: atmosferă de interior contemporan, relații colegiale și de familie, personaje cu o psihologie limpede și cu reacții dintre cele mai normale; dar, prin cine știe ce efect paradoxal, poate tocmai fiindcă era atât de ușoară, amatorismul interpretării a devenit și mai evident. Începînd cu cei doi actori maturi, Telly Barbu și George Costin, continuînd cu nu demult tinerele vedete Marieta Luca, Mihaela Dumbravă, Dinu Cezar, Stelian Cremerciuc, Sorin Gheorghiu, George Bănică și terminînd cu mezinga, absolventa Irina Bîrlădeanu, toată lumea s-a fixat pe o singură „notă”, înbrăcînd personajul ca pe un costum, sau schimbindu-l, cînd era obligatoriu, odată cu costumul, fără treceri, fără nuanțe, fără acea simpatie spontană, caldă, din care se naște pe scenă adevărul vieții. Placate pe acest joc exterior, nesincer, anumite reliefuri (talentul mai puternic al Mihaelei Dumbravă, farmecul impertinent al lui George Bănică) nasc discordanțe primejdioase.

Și pentru că am pomenit cuvîntul costume — nu neg că atât acestea, cît și decorul, vor fi avut scopul de a caracteriza mediul și personajele; dar nici scenograful, arh. A. Ivă-

neanu Mădălin, nu poate nega că unițenia lor i-a scăpat de sub control, năclîind spectacolul într-o ambianță de prost-gust și stridență.

I. P.

Teatrul Evreiesc de Stat ADAM ȘI EVA de Aurel Baranga

Cronicarii spectacolelor *Secunda* 58, *Zia-riștii* și ale altora, reluate după o bună bucată de vreme, în actuala stagiune, au beneficiat, în general, de o unealtă de lucru de care, din păcate, cel ce semnează aceste rînduri e lipsit: metoda comparatist-istorică. Vreau să spun că nu am văzut *Adam și Eva* nici în premiera Naționalului, din 1963, nici în vreunul din numeroasele spectacole ce i-au urmat. Am văzut-o recent, în decembrie 1971, ca pe o lucrare dramatică reprezentată, pentru mine în premieră absolută, fapt de natură să împiedice, cum spuneam, unele considerații de istorie literară, dar totodată purificator al judecății critice de orice balast. Ei bine, scrisă astăzi, *Adam și Eva*, n-ar fi putut fi scrisă altfel. „Gheara leului”, pecetea acestui meșter al teatrului care e Aurel Baranga, strălucește la fel de fascinant ca și în celelalte lucrări ale sale. În fond, în ce constă arta lui Aurel Baranga? Dacă s-a vorbit despre așteptul cutărei bucăți de proză, dacă s-a vorbit de cum rimează culorile la cutare pictor, dacă, adică, s-a încetăținit obiceiul de a opera, într-o artă, cu noțiunile altei arte, să ne fie îngăduit a propune aici o comparație între arta dramaturgiei și o altă artă, cu nimic mai prejos după a noastră părere, de cele îndrăgite de muze, și anume de arta lui Comus, artă de care, de altminteri, după cîte știm, nu-i e silă nici dramaturgului nostru. Iată: se iau cîteva ciuperci, un pumn de făină și un piept de pasăre, la care se adaugă un sos. Din aceste elemente, un marmiton oarecare scoate o oarecare ciulama de pui: un „maître-queux” va construi, însă, din aceleași materiale de bază, un subtil și admirabil *vol-au-vent à la financière*, în stare să satisfacă cele mai pretențioase gusturi. Un cetățean naiv care însuflă groază unui grup de rechini ai escrocheriilor, conștienți că știe lucruri pe care în realitate abia de la ei le află; rechini înșiși, care se mîhnesc între ei, o treime de lichele Meicu-Tacu-Nacu — o ingenuă rătăcită printre tâlhari, salvată de Lancelot du Lac, fie și o bătaie cu scaune, la scenă deschisă, — fie toate acestea și încă multe altele dacă vreți, fapte de viață la îndemîna oricui, dar

iată că arta dramaturgului se pricepe să le înnoade și să le deznoade în așa fel încît produsul finit este un lucru pe cît de inedit pe atît de fermecător. Dacă adăugăm la toate acestea poanta socială, verva inepuizabilă și o undă de poezie (căci, să nu uităm, Aurel Baranga a început prin a fi poet și asta e o magistratură care, ca și preoția, se exercită *in aeternum*) am obținut „rețeta succesului“.

Dacă avem ceva de reproșat spectacolului de la T.E.S., (regia George Teodorescu) apoi e acela că prea mîină „*à tombeau ouvert*“: nu că șoseaua n-ar fi bună, nu că mașina n-ar rezista, dar goana asta nebună ne împiedică să gustăm mai pe îndelete dulceața unui popas liric, ba chiar apriga ameteală a unei culmi: oricît ar părea de ciudat, burlescul e, cîteodată, vrăjmașul comicului. Pe Manolache (Mano Rippel), l-am fi vrut o lichea mai puțin liniară, pe Victor (Albert Kitzl), mai puțin „negru“, treimea mai puțin zgomotoasă (nu e desigur, vina nimănui, dar la un moment dat vocile de pe scenă erau atît de puternice încît îmi acopereau auditiia la cască); în schimb, la Beatrice Abramovici (Eva), o mai autentică trăire scenică (altminteri decît prin acute) n-ar fi făcut decît să sporească buna impresie produsă de farmecu-i personal. În notă Carol Marcovici (Adam Vintilă) și mult peste medie (o, cine n-are bătrîni să-și cumpere!) Benno Popliker. În complexul rol al Actorului și Nușa Grupp-Stoian în rolul inimoasei și gafeuzei proprietărese.

Agreabile panourile desenate de Sorin Haber și ingenios acel „dedic“ al fotografului punînd unele replici cheie. Și mai ales savurosul textul (era să spunem „traducerea“) difuzat la cască...

R. A.

Teatrul Dramatic din Brașov

● FINTINA BLANDUZIEI

de Vasile Alecsandri

● ZIARIȘTII

de Al. Mirodan

Mi se pare de o vădită semnificație programatică, pentru Teatrul de Stat din Brașov, faptul că și-a deschis stagiunea cu două lucrări extreme. Una, clasică, a „veșnic tînărului“ Vasile Alecsandri (*Fintina Blanduziei*); alta, de o vie și — după cincisprezece ani de la marea ei premieră bucoreșteană — încă plină de izbitoare actualitate (*Ziariștii* lui Alexandru Mirodan). Una, operă de amurg

și de senectute a bardului; alta, operă de debut și de clocotitoare tinerețe a unui gazetar prin vocație, în pofida sau, dimpotrivă, accentuată de recunoscutele lui daruri de artist al replicii. Una, evocînd în stante suav patinate de vreme, personalitatea unui poet calm și senin al vieții, luminat de generozitatea caldă cu care întîmpină și știe să dea satisfacție aspirațiilor spre puritate și omenie; cealaltă, înfățișînd în plină și dură realitate a zilelor noastre, un exponent al conștiinței noastre sociale și al climatului nostru de viață, dominate de această aspirație spre adevăr, spre dreptate, spre o etică a cinstei și la omeniei. Una, întoarsă spre un trecut fără întoarcere, o „comedie melancolică“ (cum o socotea George Călinescu); cealaltă, o comedie trepidant militantă, chiar dacă — sau tocmai de aceea — înfiorată de nostalgia viitorului...

Firește, apropierea pe care o facem între *Fintina Blanduziei* și *Ziariștii*, poartă pecetea încumetării. Dar ea e merită să sublinieze, în programul artistic al teatrului din Brașov, preocuparea de a lega, într-un act organic de cultură, marea moștenire a trecutului cu verificatele valori ale prezentului nostru: preocuparea de a realiza acest act de unificare, deopotrivă față cu publicul căruia se adresează și față cu echipa de interpreți pe care conducerea teatrului o animă, deprinzînd-o a se manifesta cît mai divers pe planul stilistic și cît mai solidar pe planul orientărilor și convingerilor.

Pe această linie de preocupări se cuvine salutată chemarea Mariettei Sadova de a gira direcția de scenă a spectacolului poem dramatic *Fintina Blanduziei*. Pe o îmbietoare și pastelată suită de „images d'Epinal“ cu care scenograful Mihai Tofan a încercat, înfățișînd vremea și locurile Romei antice, să sugereze, plastic și cromatic, și versul candid al lui Alecsandri. Marietta Sadova, meșteră înveterată a subtilității și nuanței, a construit un spectacol de grație, nu lipsit însă de freamăt și chiar forță dramatică, sudînd întru arta dicției și a gestului, o echipă nu prea familiară cu cadentele și ritmul alecsandrinului. (Un păcat ce nu i se poate, de altfel, reproșa doar echipei brașovene, echipă care dovedește, în schimb, o frumoasă disciplină profesională). Am notat cu deosebire, pentru vergurală gîstăgie cu care a întrupat-o pe Geta, pe artistă Constanța Comănoiu; pentru demnitatea tinutei, pe Victoria Oniceanu, în cîntăreața Neera. I-am reținut, pentru succulența compoziției, pe Mircea Andreescu în Pretorul Postumus, și pe Nicolae C. Nicolae, pentru trăsăturile barbar și dezordonat violente, cu care l-a creionat pe Scaur. Așteptam însă, în Ion Jugureanu, pe Horațiu mai convins de nimbul ascendentului său uman și spiritual asupra lumii sale ambiante. Într-un spectacol de distincție stilistică, momentul aspru al însurecției sclavilor lui Scaur, ca și acela al dezlegării lor din robie, puteau face